

مقایسه‌ی میزان تفکر فلسفی با ویژگی‌های دموگرافیک مدیران بیمارستان‌های آموزشی اصفهان*

مریم انصاری^۱، حسنعلی بختیار نصرآبادی^۲، نصرت عباسی^۳، مریم یعقوبی^۴

چکیده

مقدمه: تفکر فلسفی فعالیتی است که با تمرکز فکر، حساسیت، ادراک و پیوند بین آن‌ها جهت فهم حقایق همراه است. تفکر فلسفی، مدیران را قادر می‌سازد تا در تصمیم‌گیری‌های کل امور سازمان، کم‌ترین خطا را مرتکب شوند و ترکیب مناسب و معقولی بین نیروی انسانی و کل سازمان برقرار نمایند. این امر می‌تواند متأثر از ویژگی‌های دموگرافیک مدیران باشد. مقاله‌ی حاضر با هدف تعیین میزان تفکر فلسفی در مدیران بیمارستان با ویژگی‌های دموگرافیک آنان (نوع مدیریت، جنسیت و مدرک تحصیلی) انجام شده است.

روش بررسی: روش تحقیق حاضر مقایسه‌ای بود. این پژوهش در نیمه‌ی اول سال ۱۳۸۹ انجام شد. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل کلیه‌ی مدیران بیمارستان‌های آموزشی در سه رده‌ی مدیران ارشد، پرستاری و مدیران اداری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده با انتخاب ۵ بیمارستان از بین ۱۱ بیمارستان آموزشی انجام شد. تمام مدیران این بیمارستان‌ها به شیوه‌ی سرشماری مورد سنجش قرار گرفتند. نمونه‌ی آماری ۸۰ نفر در نظر گرفته شد. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌ی تفکر فلسفی محقق ساخته - برگرفته از مدل اسمیت - استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل آماری از آزمون Independent t و تحلیل واریانس استفاده شد.

یافته‌ها: نمره‌ی تفکر فلسفی بر اساس ویژگی‌های دموگرافیک مدیران در مردان ۷۴ و در زنان ۷۱ از ۱۰۰ نمره بود. در واقع نحوه‌ی تفکر فلسفی در مردان بیشتر از زنان بود. نمره‌ی تفکر فلسفی در هر سه رده‌ی مدیریتی به طور تقریبی یکسان بود و تفاوتی از نظر سمت مدیریتی مشاهده نشد. همچنین با استفاده از آزمون تحلیل واریانس تفاوت معنی‌داری بین تفکر فلسفی و مدرک تحصیلی مدیران یافت نشد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: بین تفکر فلسفی مدیران نظام سلامت و ابعاد آن (جامعیت، تعمق و انعطاف‌پذیری) با ویژگی‌های دموگرافیک مدیران از قبیل جنسیت، مدرک تحصیلی و رسته‌ی مدیریتی آنان تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. در واقع، داشتن ذهنی فلسفی و پویا و برخورداری از انواع تفکر منطقی و خلاق، مشخصه‌ای است که هر انسانی با هر شخصیتی می‌تواند آن را کسب کند.

واژه‌های کلیدی: تفکر فلسفی؛ مدیران بیمارستان؛ ویژگی‌های دموگرافیک.

نوع مقاله: تحقیقی

دریافت مقاله: ۹۰/۲/۳۱ اصلاح نهایی: ۹۰/۱۱/۵ پذیرش مقاله: ۹۰/۱۱/۲۵

ارجاع: انصاری مریم، بختیار نصرآبادی حسنعلی، عباسی نصرت، یعقوبی مریم. **مقایسه‌ی میزان تفکر فلسفی با ویژگی‌های دموگرافیک مدیران بیمارستان‌های آموزشی اصفهان.** مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۰؛ ۸ (۸): ۱۱۳۵-۱۱۲۹.

مقدمه

تفکر فلسفی (Philosophical thinking) یک فعالیت ذهنی است که برخورداری از آن می‌تواند مدیران را در مواجهه با مسایل بی‌شمار مدیریتی یاری نماید. Smith و Tegano توانایی‌ها و آمادگی‌های فرد جهت ارزش‌گذاری و قضاوت صحیح و عادت به تفکر خلاق را ذهنیت فلسفی

* این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره‌ی ۲۸۹۰۸۷ می‌باشد که توسط مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت حمایت شده است.

۱. دانشجوی دکتری، فلسفه‌ی تعلیم و تربیت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده‌ی مسؤول)

Email: ansaryy1260@yahoo.com

۲. دانشیار، فلسفه‌ی تعلیم و تربیت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۳. کارشناس ارشد، برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، اصفهان، ایران.

۴. دانشجوی دکتری، کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

فلسفی مدیران بیمارستان‌های آموزشی شهر اصفهان را بسنجد و آن را با ویژگی‌های دموگرافیک آنان (جنسیت، رده‌ی مدیریتی و مدرک تحصیلی) مقایسه کند و به این سؤال پاسخ دهد که آیا میزان تفکر فلسفی در مدیران با عواملی چون جنسیت، رسته‌ی مدیریت و یا نوع مدرک تحصیلی آنان در ارتباط است یا خیر؟

تفکر فلسفی انواع تفکر را در برمی‌گیرد؛ از جمله تفکر منطقی (Logical thinking)، تفکر انتقادی (Critical thinking) و تفکر خلاق (Creative thinking) (۷). Ennis تفکر انتقادی را به عنوان تفکر منطقی مشخص شده به وسیله‌ی مهارت‌های شناختی پیچیده تعریف می‌کند. از نظر او زمینه‌سازی بر مهارت‌های پیش فرض خلاقیت مانند اختراع، شرکت کردن، پیشنهاد جایگزین‌ها، تمثیل‌سازی و فرموله کردن فرضیه‌ها بسیار زیاد است و از طریق زمینه‌سازی، می‌توان رفتارهایی مانند کنجکاوی، راهبردی کردن و جدیت را تقویت کرد.

فکر کردن به شیوه‌های انتقادی به معنی توانایی قضاوت کردن به منظور اعتبار منابع، شناسایی نتایج، دلایل و فرضیه‌ها، قردادانی از کیفیت یک استدلال، رشد و دفاع از نقطه نظرات، پاسخ دادن مناسب جهت روشن‌سازی سؤالات، تحقیق برای دلایل و ترسیم نتایجی که معتبر و قابل دوام است می‌باشد (۸). Zori و Morrison معتقدند که تفکر انتقادی تأثیر زیادی بر مهارت‌های تصمیم‌گیری و حل مشکلات دارد (۹) و نیز Mulnix معتقد است تفکر انتقادی، فرایند منظم ذهن، اجرا، تجزیه و تحلیل، ترکیب و یا ارزیابی اطلاعات به دست آمده از نظارت، تجربه، تفکر و تأمل، استدلال، یا ارتباط به عنوان یک راهنما در جهت ایده (باور) و عمل به گونه‌ای فعال و ماهرانه است (۱۰). Noddings معتقد است برای تفکر انتقادی می‌توان دو بخش عنوان کرد؛ الف. تولید یک سری اطلاعات و ایده‌ها و به کارگیری مهارت‌ها. ب. ایجاد و استفاده‌ی عقلانی از مهارت‌ها در عمل. این دو بخش با عوامل زیر در تضاد است: الف. فراگیری و حفظ محض اطلاعات؛ چرا که شامل روشی خاص است که در آن اطلاعات جستجو و پردازش می‌شود. ب. تسلط محض بر

می‌نامد (۱). شرفی ذهن فلسفی را تفکر فلسفی معنا نموده است و برای آن سه کارکرد قایل است که عبارتند از؛ کارکرد نظری، به معنای آن که فرد چارچوبی برای اندیشه‌های خود بیابد و آن‌ها را نظام خاصی ببخشد. کارکرد تحلیلی، منظور از این کارکرد این است که فرد مفاهیم و واژه‌ها را مورد تفسیر مجدد قرار دهد. کارکرد دستوری، یعنی فرد در باب باید‌ها و نباید‌ها معیارهای ارزش‌گذاری مناسبی ایجاد نماید (۲).

فرد دارای تفکر فلسفی خصوصیتی را نشان می‌دهد که می‌توان آن‌ها را در سه بعد جامعیت، تعمق و انعطاف‌پذیری گروه‌بندی کرد؛ الف. جامعیت که از جمله نشانه‌های آن این است که فرد موارد خاص را در یک زمینه‌ی وسیع با هم مرتبط می‌سازد. در برخورد با مسایل، رابطه‌ی آن‌ها با اهداف اساسی، ایده آل‌ها و آرمان‌هایی که تحقق آن‌ها در آینده امکان دارد را در نظر می‌گیرد و در مقابل عقاید و افکار مختلف سعی صدر نشان می‌دهد (۳، ۱).

ب. تعمق: فرد اموری که برای دیگران مسلم فرض می‌شود را مورد سؤال قرار می‌دهد و از راه ژرف‌اندیشی، جنبه‌های اساسی مسایل را تشخیص می‌دهد و در برخورد با نظریه، اصول و مبانی آن‌ها را مشخص می‌نماید (۴).

ج. قابلیت انعطاف‌پذیری: نشانه‌های این جنبه از ذهن فلسفی عبارتند از این که فرد دچار جمود روان‌شناختی نمی‌گردد و عقاید و افکار را بدون این که تحت تأثیر منابع آن‌ها قرار بگیرد ارزیابی می‌کند. انعطاف‌پذیری، یک جنبه‌ی مهم و ضروری در آزادی عمل و اختیار و تحرک قوه‌ی خلاقیت است (۵).

فرد دارای ذهنیت فلسفی، تمامی اعمال و رفتارهای خود را با شاخص‌های فوق محک می‌زند. به نظر سلطانی تفکر فلسفی، مدیران را قادر خواهد ساخت تا در تصمیم‌گیری‌های کل امور سازمان کم‌ترین خطا را مرتکب شوند، ظرافت‌های سازمان را بهتر درک کنند و ترکیب مناسب و معقولی بین عوامل تولید و سازمان برقرار نماید (۶).

داشتن ذهنی فلسفی و خلاق برای مدیران بیمارستان که با انسان‌ها سر و کار دارند امری ضروری است. به همین سبب پژوهش حاضر با این هدف انجام شد که میزان تفکر

دانشگاهی هستند با کسانی که فاقد آن هستند، وجود دارد (۱۶). مقاله‌ی حاضر با هدف تعیین میزان تفکر فلسفی در مدیران بیمارستان با ویژگی‌های دموگرافیک آنان (نوع مدیریت، جنسیت و مدرک تحصیلی) انجام شد.

روش بررسی

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع مقایسه‌ای است. جامعه‌ی پژوهش شامل کلیه‌ی مدیران ارشد، پرستاری و اداری بیمارستان‌های آموزشی شهر اصفهان در نیمه‌ی اول سال ۱۳۸۹ بود. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده صورت گرفت و از بین ۱۱ بیمارستان آموزشی، ۵ بیمارستان (فارابی- کاشانی- چمران- الزهرا و نور و علی اصغر) انتخاب شد و تمام مدیران سه سطح این بیمارستان‌ها به صورت سرشماری مورد سنجش قرار گرفتند و در مجموع ۸۰ نفر وارد مطالعه شدند.

ابزار اندازه‌گیری مورد استفاده در این پژوهش پرسش‌نامه‌ی تفکر فلسفی محقق ساخته بود که از مدل Smith گرفته شد و هر سه بعد جامعیت (۱۰ سؤال)، تعمق (۱۰ سؤال) و انعطاف‌پذیری (۱۰ سؤال) را در بر می‌گرفت که در جمع ۳۰ سؤال شد. نحوه‌ی نمره‌دهی پرسش‌نامه با استفاده از طیف ۵ امتیازی لیکرت انجام شد.

پایایی پرسش‌نامه با استفاده از Cronbach's alpha، ۰/۷۳ محاسبه گردید. روایی محتوایی، با استفاده از نظرات اساتید صاحب‌نظر در علوم تربیتی تأیید گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت گرفت که در سطح توصیفی با استفاده از مشخصه‌های آماری مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار به تجزیه و تحلیل پرداخته شد و در سطح استنباطی از آزمون Independent t و Regression analysis استفاده شد.

یافته‌ها

چنان که در جدول ۱ مشاهده می‌گردد، مدیران شرکت کننده در این پژوهش از نظر جنسیت از نسبت برابر برخوردارند. همچنین از نظر نوع مدیریت، مدیران پرستاری سهم بیش‌تری برای شرکت در این پژوهش به خود اختصاص دادند و نیز بیش‌ترین درصد مدیران شرکت کننده، دارای مدرک تحصیلی لیسانس بودند.

همه‌ی مهارت‌ها، شامل استفاده‌ی مداوم آن‌ها می‌شود. ج. استفاده‌ی محض از آن مهارت‌ها (به عنوان یک تجربه) بدون پذیرش نتایج آن (۱۱).

Rawlinson (به نقل از Rothenberg) دو نوع تفکر را مطرح می‌کند. تفکر تحلیلی که بر اساس عقل و منطق است و از آن یک یا چند پاسخ حاصل می‌شود و تفکر خلاق که از آن پاسخ‌های زیادی به دست می‌آید. با وجود آن که این دو تفکر متفاوت هستند، ولی لازم و ملزوم یکدیگر می‌باشند و همدیگر را کامل می‌کنند. وی مدیران معمولی را به دلیل سوابقشان در تفکر تحلیلی موفق‌تر می‌داند (۱۲).

آخوندزاده و همکاران در بررسی تفکر انتقادی و تصمیم‌گیری بالینی پرستاران شاغل در بخش‌های عمومی و ویژه‌ی بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دریافتند که میانگین تفکر انتقادی پرستاران پایین است که ممکن است پایین بودن تفکر انتقادی پرستاران ناشی از نارسایی‌های آموزشی در دوران تحصیل و بعد از آن نارسایی‌های حرفه‌ای در دوران کاری باشد (۱۳).

صالحی در مقایسه‌ی تفکر فلسفی مدیران زن و مرد بیان داشت که بین تفکر فلسفی مدیران زن و مرد تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. این بدان معنی است که هر دو جنس دارای تفکر فلسفی یکسانی در اعمال مدیریت هستند (۱۴).

نتایج تحقیق اسحاقیان در بررسی میزان حاکمیت ابعاد روح فلسفی در مدیران آموزشی نشان داد که مدیران را می‌توان بر اساس میزان برخورداری از روح فلسفی طبقه‌بندی نمود. اگر چه در تمام ابعاد روح فلسفی، نمرات زنان بیش‌تر از مردان بود و لیکن بین زنان و مردان از نظر میزان برخورداری از روح فلسفی با سن مدیران تفاوت معنی‌داری وجود نداشت، اما بین روح فلسفی و علاقه‌ی شغلی همبستگی زیادی وجود داشت. علاقه به شغل مدیریت عامل افزایش کارایی بود، بنابراین او داشتن روح فلسفی را یکی از عوامل افزایش کارایی مدیران معرفی نمود (۱۵).

Sternberg در رابطه با تأثیر جنسیت و تحصیلات بر خلاقیت، تحقیقات فراوانی انجام داده و به این نتیجه رسیده است که زنان در ایجاد ایده‌های نو و بدیع بر مردان برتری دارند. همچنین تفاوت کمی بین افرادی که دارای تحصیلات بالای

جدول ۱: توزیع فراوانی نمونه‌ی پژوهشی به تفکیک جنسیت، نوع مدیریت و مقطع تحصیلی

جنسیت	فراوانی	نوع مدیریت	فراوانی	مقطع تحصیلی	فراوانی
مذکر	۳۸	مدیر پرستاری	۴۵	دیپلم	۷
مؤنث	۳۸	مدیر اداری	۲۵	لیسانس	۵۷
بدون پاسخ	۴	مدیر ارشد	۱۰	فوق لیسانس و بالاتر	۱۰
جمع	۸۰	جمع	۸۰	بدون پاسخ	۶

جدول ۲: نمره میانگین متغیر تفکر فلسفی و مؤلفه‌های آن

ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف معیار
جامعیت	۸۰	۸۰/۱۰	۸/۰۳
تعمق	۸۰	۷۳/۷۵	۶/۸۲
انعطاف‌پذیری	۸۰	۶۳/۵۷	۷/۱۲
تفکر فلسفی	۸۰	۷۲/۵	۵/۳۰

میانگین نمره‌ی تفکر در مردان نزدیک به ۷۴ و در زنان ۷۱/۵ بود. در واقع میزان استفاده‌ی مردان از تفکر فلسفی با اختلاف ۲/۵ نمره بیش‌تر از زنان مدیر می‌باشد. در مورد ابعاد تفکر فلسفی یعنی جامعیت و تعمق نیز نمره‌ی مردان بیش‌تر از مدیران زن بود، ولی از نظر انعطاف‌پذیری در هر دو جنس میانگین نمره به یک اندازه می‌باشد. همچنین بالاترین نمره‌ی میانگین در بین مدیران در خصوص بعد جامعیت است و کم‌ترین نمره‌ی میانگین مربوط به بعد انعطاف‌پذیری است که بین هر دو دسته‌ی زنان و مردان یکسان است.

از نظر رسته‌ی مدیریتی، میانگین تفکر فلسفی در مدیران ارشد و پرستاری ۴/۸ و در مدیران اداری ۶/۵ بود. برای نشان دادن میزان تفاوت از آزمون t برای گروه‌های مستقل استفاده شد. مقدار t (۱/۷) نشان داد که با میزان خطای کم‌تر از ۰/۰۵، تفاوتی از نظر سمت مدیریتی مشاهده نشد (جدول ۳).

با توجه به اجرای پرسش‌نامه‌ی ۳۰ سؤالی تفکر فلسفی، که شامل ۱۰ سؤال جامعیت، ۱۰ سؤال تعمق و ۱۰ سؤال انعطاف‌پذیری در بین مدیران بیمارستان بود، میانگین نمره‌ی تفکر فلسفی ۷۲/۵ و با انحراف معیار ۵/۳ به دست آمد. بالاترین نمره‌ی میانگین در میان ابعاد تفکر فلسفی مربوط به بعد جامعیت با نمره ۸۰/۱۰ و کم‌ترین نمره مربوط به بعد انعطاف‌پذیری با ۶۳/۵۷ بود (جدول ۲).

جدول ۳: میانگین متغیر تفکر فلسفی و مؤلفه‌های آن از نظر جنسیت و نوع رسته‌ی مدیریتی

ابعاد	جنسیت	جنسیت	میانگین	میانگین
	میانگین زن	میانگین مرد	مدیران ارشد و پرستاری	مدیران اداری
جامعیت	۷۸/۱۴	۸۲/۴۲	۷۹/۹۵	۸۰/۵۳
تعمق	۷۲/۶۴	۷۵/۲۱	۷۳/۵۲	۷۴/۴
انعطاف‌پذیری	۶۳/۷۱	۶۳/۵۷	۶۳/۴۲	۶۴
تفکر فلسفی	۷۱/۵	۷۳/۷۳	۷۲/۳	۷۲/۹۷

جدول ۴: مقایسه‌ی میانگین تفکر فلسفی مدیران با مدرک تحصیلی آنان (دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس)

تفکر فلسفی و مدرک تحصیلی	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
بین گروه‌ها	۲۵/۰۹	۲	۱۲/۵۴	۰/۶۹	۰/۶۵
درون گروه‌ها	۱۴۵۶/۰۳	۷۸	۲۹/۱۲		
کل	۱۴۸۱/۱۲				

اداری) تفاوتی وجود دارد یا خیر، نتایج نشان داد که نمره‌ی تفکر در هر دو رده‌ی مدیریتی تقریباً یکسان بوده است و تفاوتی از نظر سمت مدیریتی مشاهده نشد. همچنین بین نمره‌ی تفکر فلسفی با مدرک تحصیلی (دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و بالاتر) با توجه به آزمون Regression analysis و با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که در بین مدیران تفاوت معنی‌داری دیده نشد.

نتیجه‌گیری

نتایج حاکی از آن است که بین تفکر فلسفی مدیران نظام سلامت و ابعاد آن که جامعیت، تعمق و انعطاف‌پذیری می‌باشد، با ویژگی‌های دموگرافیک مدیران از قبیل جنسیت و مدرک تحصیلی و رسته‌ی مدیریتی آنان تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. در واقع داشتن ذهنی فلسفی و پویا و برخورداری از انواع تفکر منطقی و خلاق مشخصه‌ای است که هر انسانی با هر شخصیتی می‌تواند آن را کسب کند. مسأله‌ی مهم این است که اکثر مدیران از وجود چنین ذهنیت و کاربردهای آن بی‌اطلاع هستند و لذا شایسته است که به منظور به کارگیری بهتر این ویژگی، برنامه‌ریزان آموزشی به آگاه‌سازی مدیران از تفکر فلسفی و استفاده‌ی مؤثر از آن بپردازند. آگاهی از این امر که تقویت تفکر فلسفی می‌تواند مدیران را قادر سازد تا با تسلط بر وظایف خود، مسایل و مشکلات آموزشی و درمانی را با دید جامع در نظر بگیرند؛ باعث ارتقاء خدمت رسانی به بیماران و مراجعان می‌شود.

پیشنهادها

در همین راستا پیشنهادات ذیل به مدیران بیمارستان ارایه می‌گردد؛

۱. در موقعیت‌های هیجانی و عاطفی رفتار مناسب از خود بروز دهند و تفکر را سرلوحه‌ی تمامی اعمال و رفتار خود قرار دهند.
۲. در بررسی مسایل و مشکلات بیمارستانی وسعت نظر داشته باشند و مسایل را از زاویه‌های مختلف و از جهات متعدد بررسی نمایند تا زمینه‌ی بروز خلاقیت خود و همکارانشان را فراهم نمایند.

آزمون تحلیل واریانس (F) نشان داد که بین میانگین تفکر فلسفی مدیران با سه مدرک دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (جدول ۴).

بحث

یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیران بیمارستان از تفکر فلسفی و تفکر منطقی بهره‌مند هستند و تفکر آنان در امر مدیریت از جامعیت، تعمق و انعطاف‌پذیری مناسبی برخوردار است.

حقیقت‌جو و ناظم در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که تفکر فلسفی مدیران تأثیر مثبت و سازنده‌ای بر عملکرد سازمان و کارکنان داشته است (۱۷).

جعفر آبادی و ابوترابی در زمینه‌ی تأثیر آموزش تفکر فلسفی مدیران بر جو سازمان بیان می‌کند که تفکر فلسفی بالای مدیران، شانس آنان را در دیدن مسایل بر اساس اهداف دراز مدت، تعمیم خلاق، عقاید اصولی و طیف وسیع انتخاب‌های پیش رو جهت تصمیم‌گیری‌های مدیریتی افزایش می‌دهد (۱۸). بنابراین نتایج تحقیقات قبلی با نتایج به دست آمده همخوانی دارد و لیکن با نتایج تحقیقات آخوندزاده و همکاران و یزدخواستی و رضایی‌کیا ناهمخوان است (۱۹، ۱۳).

در نمره‌ی تفکر فلسفی مدیران بر حسب جنسیت تفاوت اندکی مشاهده شد و با اختلاف دو نمره مردان از نمره‌ی بالاتری برخوردار بودند. این امر از نظر مؤلفه‌های جامعیت و تعمق در مردان بیش‌تر و از نظر مؤلفه‌ی انعطاف‌پذیری در هر دو جنس به یک اندازه بوده است. البته در زمینه‌ی خلق ایده‌های بدیع، زنان به دلیل حساس بودن به مسایل استعداد بیش‌تری از خود بروز می‌دهند؛ درحالی که اسحاقیان در پژوهش خود بیان می‌کند که در تمام ابعاد روح فلسفی، نمرات زنان بیش‌تر از مردان بوده است (۱۵).

خالدان و آبکار و صالحی در بررسی میزان تفکر فلسفی به این نتیجه رسیده‌اند که بین میزان کل تفکر فلسفی با تمام ابعاد و جنسیت تفاوت معنی‌داری مشاهده نگردید و این امر همخوانی با پژوهش حاضر را می‌رساند (۲۰، ۱۴).

به منظور مشخص کردن این که آیا بین نمره‌ی تفکر فلسفی مدیران بر حسب رسته‌ی مدیریتی (ارشد، پرستاری و

نتیجه‌ی صحیح تمام موارد و علت‌ها را بررسی نمایند و در حل مسایل و مشکلات به راه‌حل‌های خاصی تعصب نداشته باشند. این امر باعث می‌شود که وقتی یک شیوه‌ی خاص برای یک مسأله کارساز نباشد فکر خود را بر روی شیوه‌های مناسب‌تر تغییر جهت دهند و از تحلیل‌ها تنها به عنوان قوه‌ی محرکه‌ای که باعث ایجاد ایده‌های جدید می‌گردد استفاده نمایند.

۳. در ارزیابی اعمال و گفتار کارکنان و بیماران به طور مستقل و به دور از ذهنیات خود قضاوت نمایند و در موقعیت‌های نامعلوم و مبهم قضاوت یقینی را به تعویق اندازند. این رویکرد باعث تفکر بیش‌تر بر روی مسایل شده و ایده‌های جدید را بروز می‌دهد.

۴. به ریشه و عمق قضایای پی ببرند و برای رسیدن به یک

References

1. Smith DE, Tegano DW. Relationship of scores on two personality measures: creativity and self-image. *Psychol Rep* 1992; 71(1): 43-9.
2. Sharafi M. Superior thinking. Tehran: Soroush Publication; 2001. [In Persian].
3. Mirkamali M. Leadership and educational management. 6th ed. Tehran: Yastron Publication.; 2002. [In Persian].
4. Pickford R. Facilitating Creativity in Higher Education, The Views of National Teaching Fellows, A research report by The Creativity Centre Ltd [Online]. 2006; Available from: URL: www.heacademy.ac.uk/.../id589_facilitating_creativity_in_he_ntf_vi/
5. Marie-france D, Emmanuelle A. Philosophy, Critical Thinking and Philosophy for Children†. *Educational Philosophy and Theory* 2009; 43(5): 415-35.
6. Soltani I. Assessment of philosophical Mentality of Managers. *Tadbir* 1996; (62). [In Persian].
7. Brenifer O. Regard Critique Sur la Method Lipman. *Diotime*, 2004; (21): 1-17.
8. Ennis RH. Critical Thinking Assessment. *Theory into Practice* 1993; 32(3): 179-86.
9. Zori S, Morrison B. Critical Thinking In Nurse Managers. *Nursing Economic* 2009; 27(2): 75-98.
10. Mulnix JW. Thinking Critically about Critical Thinking. *Educational Philosophy and Theory* 2010. Available from: URL: [www.http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1469-5812.2010.00673/](http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1469-5812.2010.00673/)
11. Noddings N. *Philosophy of Education*. 3rd ed. Boulder: Westview Press; 2011.
12. Rothenberg A. Essay: Creativity-the healthy muse. *The Lancet* 2006; 368: S8-S9.
13. Akhound Zadeh K, Ahmari Tehran H, Salehi SH, Abedini Z. Critical thinking and making diction in nursing. *Iranian Journal of Medical Education* 2011; 11(3): 210-22. [In Persian].
14. Salehi SH, Az. The Comparison of philosophical Mentality of Woman & Men Managers of Education [MSc Thesis]. Central Tehran Branch, Islamic Azad University; 2001. [In Persian].
15. Shagheyan M. Evaluation of the philosophical spirit of the rule of training managers of Isfahan [MSc Thesis]. Khorasgan Branch, Islamic Azad University; 1993. [In Persian].
16. Sternberg RJ. *The Nature of Creativity: Contemporary Psychological Perspectives*. Cambridge: CUP Archive; 1988.
17. Haghghat Jou Z, Nazesm F. Relationship between manager's creativity and organizational Health with employees efficiency in medical science universities of Iran. *Health Information Management* 2008; 4(1): 143-51.
18. Javidi Kalate Jafar Abadi T, Aboutorabi R. Philosophical Mindedness & leadership styles in higher education: The case of Ferdosi University of Mashhad. *Studies in Education and Psychology* 2010; 11(1): 211-34. [In Persian].
19. Yazdekasty A, Rezaee keya F. The Relationship between philosophical thinking managers and attitude of assistance about performance. *Journal of Educational Psychology Studies* 2006; 3(5): 109. [In Persian].
20. Khaldan A, Abkar A. Evaluation of Philosophical Mentality Sport teachers and its Relationship with Demographic attribute. *Physiology Journal of Applied Sport* 2005; 1(1): 89. [In Persian].

The Association between Philosophical Thinking and Demographic Characteristics of Hospital Managers in Isfahan University of Medical Sciences, Iran*

Maryam Ansasri¹; Hassanali Bakhteyar Nasrabadi, PhD²; Nosrat Abbasi³; Maryam Yaghoobbi⁴

Abstract

Introduction: Philosophical thinking is an activity that focuses on the mind, sensitivity, understanding and links between them. Managers with philosophical thinking are able to make decisions for the entire organization. They make fewer errors and provide a balance between manpower and organization maintenance. Such abilities can be influenced by demographic characteristics of the managers. The present paper aimed to examine the philosophical thinking of hospital managers as related with their demographic characteristics (type, management, gender).

Methods: This comparative study was conducted in 2010 on all senior, nursing and office managers in Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Simple random sampling was used to select 5 hospitals from 11 educational hospitals affiliated to Isfahan University of Medical Sciences. All managers of the selected hospitals were evaluated using census sampling (n = 80). Data was collected by a researcher-made questionnaire of philosophical thinking which was designed according to the Smith's model. Independent t-test and analysis of variance (ANOVA) were used for statistical analyses.

Results: Our results showed the score of thinking in men and women to be respectively 74 and 71 out of 100. All three categories of managers scored almost the same in philosophical thinking. Moreover, ANOVA did not show a significant relation between philosophical thinking and academic degree ($P > 0.05$).

Conclusion: Results of the present study suggested that scores of philosophical thinking of managers did not significantly relate with demographic characteristics. In fact, philosophical thinking is a skill which all people can possess.

Keywords: Philosophical Thinking; Hospital Managers; Demographic Characteristics.

Type of article: Original article

Received: 21 May, 2011

Accepted: 14 Feb, 2012

Citation: Ansasri M, Bakhteyar Nasrabadi H, Abbasi N, Yaghoobbi M. The Association between Philosophical Thinking and Demographic Characteristics of Hospital Managers in Isfahan University of Medical Sciences, Iran. Health Information Management 2012; 8(8): 1135.

* This article was derived from a research project (No. 289087) supported by Health Management and Economics Research Center at Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

1. PhD Student, Philosophy of Education, Isfahan University, Isfahan, Iran. (Corresponding Author) Email: ansaryy1260@yahoo.com

2. Associate Professor, Philosophy of Education, Isfahan University, Isfahan, Iran.

3. MSc, Curriculum Planning, Islamic Azad University, Khorasgan Branch, Isfahan, Iran.

4. PhD Student, Student Research Committee, Health Services Management, Health Management and Economics Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.